

Агитатордын БЛОКНОДЫ

АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

3 №
март
1979 j.

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда ла агитация
бөлүги

Туулу Алтайдын ат-нерелү кыстары

8-чи Март — јер-телекейдин иштеп јаткан үй улузынын бирлик күүндү болорынын телекейлик күни — СССР-де јылдын ла бастыра албатынын байрамы бодолду темдектелип јат.

Бистин орооныста сүреен јаан исторический учурлу социальный задача јенүлү бүткен — үй улустын чын ла тен правозы јеткилделген. СССР-дин јаңы Конституциязынын 35-чи статьясында мынайда айдылат: «СССР-де үй ле эр кижии тен праволу. Бу праволорды јүрүмде тузаланатаны үй улуска үредүге ле профессиональный белетенишке јединеринде, иштееринде, ол учун јал аларында ла иш аайынча өрө өзөринде, общественно-политический ле культурный иштерде туружанында эр улусла тен аргалар берилгениле, анайда ок үй улустын ижин ле су-кадыгын корыыры јанынан аңылу иштерле; үй улуска ишти эне болорыла коштой бүдүрерине јарамыкту айалгалар төзөгөниле... јеткилделип јат».

СССР-дин үй улузы советский албатынын бүдүрип турган керектеринин эрчимдү ле толо праволу туружаачылары болзын деп, советский социалистический общество јаңы аргалар төзөгөн лө төзөп јат.

Ленинский национальный политиканын јенүзинин, Коммунистический партиянын јаантайын јетирип турган кичеемелинин шылтузында Совет јаңнын јылдарында Туулу Алтайда алтай үй улустын социальный аргазы тазылынан ала кубулган.

Бистин өйдин атту-чуулу бичиичизи Мариэтта Шагинян «Алтайда» деп очергинде мынайда бичиген: «... үй кижии кижиге барган соңында кийетен уур кийимин — чегедегин суурып та койорго тидинбеген. Јүзүн-базын оорулардан тоолу ла балдар тирү артатан. Кичинек албаты угы үзүлип кырылар салымду болгон».

Совет жан Туулу Алтайдын үй улузын базынчыктан ла кырылыштан айрыган, келер ойгө, төзөөчи, амыр ишке олордын правозын жөптөгөн.

Туулу Алтайдын кыстары ичбойындагы контрреволюцияга удурлажа тартыжуда эрчимдү турушкан, Ада-Төрөл учун Улу жуунын фронтторында жуулашкан, тылда күчин кысканбай иштеген, жуунын кийиндеги жылдарда бузулган хозяйствоны орныктырган.

Совет жанды төзөп тургузары учун тартыжуда Туулу Алтайдын ишкүчиле жаткандарынын бичилген жуучыл биографиясында эр улустын аттарыла коштой үй улустын аттары туруп жат. Олордын ортозында кызылгвардеецтин, партизаннын, ЧОН-нын эскадронынын политругынын — А. В. Шупфер-Тозыякованын ады-жолун адабаска болбос. Бойынын эске алынганында ол мынайда бичиген: «Бандиттерди оодо согорында турушканым учун обком ло облисполком мени ады-жолым бичилген часла кайралдаган. Ол часла меге ырысту ойди көрөргө келишкен. Мен үренгем, партийный органдарда, медицинский учреждениелерде иштегем, школдордо балдарды историяга үреткем. Төрөл Совет жан менин жадын-жүрүмимди жылбүлү ле сүүнчилү эткен».

Ада-Төрөл учун Улу жуунын фронтторында жуучыл нөкөрлөриле коштой бистин областьтан атанган 700-тен көп үй улус ла кыстар жуулашкан.

Москвада СССР-дин Жуу-жепселдү Ийде-күчтеринин музейинде бир экспонат — тегин снайперский мылтык бар. Ол мылтыкты Ада-Төрөл учун жуунын жылдарында бистин жердин кижизи Полякова Зинаида Васильевна колында туткан. Оны ол 1943 жылдын жайы башталарда комсомолдын Төс Комитединин баштапкы качызынын нөкөр Н. А. Михайловтын колынан алган. Ол күн ады-жолы бичилген андый мылтык-жепселди жуучыл ла политический белетеништин отличниктери — Москвада үй улусты снайпер эдип белетеер школдын курсанттары алгандар. Олор адып-үренер тушта сүрекей жакшы једимдерге јеткилеген.

Снайпердин школын үренип божодоло, Зинаида Васильевна бойынын жуучыл үүре-јелелериле кожо фронтко келген. Мында ол өштүге удурлажа тынын кысканбай жуулашкан. Јалтанбас снайпер 52 фашистти јоголткон. Жуу-согуштарда көргүскен эркини ле јалтанбазы учун З. В. Полякова Кызыл Чолмон орденле, жуучыл медальдарла кайралдаткан.

Ада-Төрөл учун жуунын уур-кату жылдарында Туулу Алтайдын үй улузы бир де амыралта јогынан иштеген, бастыра

јуртхозяйственный иштердин тös јоболы оlorдын ийиндерине келишкен. Трактористтердин 80 проценттен көби, комбайнерлердин үч төртинчи үлүзи үй улус болгон. Ол өйдөги колхозтордын председательдеринин ортозынан үй улус 17 процент, 798 үй кижиде јуртхозяйтердин правлениелеринин члендери болгон. Јалан ижинин бригадаларынын эки үчинчи үлүзин үй улус башкарган. Оlor мал өскүрер 823 ферманын 525-ин баштаган.

Тылдагы иште кайкамчылу ат-нерезин көргүскен үй улустын аттары областьтын летописине үргүлјиге бичилген.

Коммунизмди төзөп бүдүреринде үй улустын атту-чуулу учурын КПСС-тин XXV съездинде КПСС-тин Генеральный качызы нөкөр Л. И. Брежнев темдектеген: «Бистин албатынын јаан керектери керегинде айдып тура, ол керектерде советский үй кижинин учуры кандый болуп турганы керегинде айтпаска болбос. Бистин Төрөлис бойынын көп једимдерине ле јенүлерине онын күч кысканбазынын ла көгүстүзинин шылтузында једип алган». Бүгүн, тын өзүмдү социализмнин өйинде, бистин областьтын үй улусы советский закондор берген ле СССР-дин Конституциясында јаркынду көргүзилген тен правоны јүрүмде тuzаланат. Областьтын промышленный ла јуртхозяйственный предприятиелеринин кажы ла экинчи ишчизи — үй кижиде, оlor үредүзинин ле квалификациязынын бийик кемиле аныланат. Уй улус иште јаңы керектерди баштаарында эрчимдү туружып јат.

Горно-Алтайск городто бös согор фабриканын бös согоочызынын Е. И. Ворошинанын ады-јолы Туулу Алтайдан ыраак та јерлерге јайыла берген. Ол көп станокторло иштеерин баштаган, бу өйдө он биринчи бешјылдыктын чодына иштеп туру. Бös согоочы, КПСС-тин обкомынын бюросынын члени Р. Д. Корытова өдүп јаткан бешјылдыктын үч јылына планга үзеери 18 мун метрден көп бös соккон.

Областьтын колхозторында ла совхозторында иштеп турган озочыл үй улустын чодында мактулу керектер база көп. Темдектеп айтса, Ондой аймакта Социалистический Иштин Геройы Марчина Тана шеф-таскадаачы болуп турган «Јылдыс» деп бригаданын коллективи малын јүс процентке корыган, кажы ла јүс койдон 84 кураан алган, бир койдон орто тооло 3417 грамм түк кайчылаган.

1978 јылдагы областной социалистический мөрөйдин јенүчизи, Майма аймакта јуртхозяйственный ченемел өткүрер станциянын ОПХ-зынын уй саачызы А. О. Карпова кажы ла уйдан 3378 килограмм сүт сааган.

Уй улус кўчин кыскаңбай иштегенинин јозокторын иштеп јаткан кажы ла коллективтен табар аргалу. Иште ат-нерезин көргүскени учун бистин областьта үч уй кижии Социалистический Иштин Геройы деп адаткан, 515 уй кижии ордендерле, медальдарла кайралдаткан.

Јурт јердеги экономиканы тынғыдар задачаны бүдүрип тура, областьтын партийный организациязы технический ичкерлешти өткүретен ле јер иштеечилердин ле малчылардын ижин тӱзӱйтӱн бийик квалификациялу специалисттерди белетеерине кичеемелин јаантайын јетирген, эмди де јетирип јат. Калганчы јылдарда јурт хозјайствонын специалисттеринин ортозында уй улустын тоозы көптӱйт. Областьтын јуртхозјайствонный производствонда 939 специалист уй кижии иштейт. Олордын көп тоолузы производствонын чын ла баштаачылары-технологторы болуп јат. Ол Кан-Оозы аймакта Јабагандагы совхотын зоотехниктери А. В. Арбанакова, В. И. Лепченко, Майма аймакта јуртхозјайствонный ченемел өткүрер станциянын ОПХ-зынын главный зоотехниги Н. В. Украинская, Қош-Агаш аймакта «Қызыл мааны» колхозын главный ветврачы, КПСС-тин райкомынын бюросынын члени, З. С. Зиянурова ла көп тоолу онон до өскӱлӱри.

Бүткүлинче алгажын, областьтын албаты хозјайствонда 8717 специалист уй кижии иштеп јат. Су-кадык корыырында, албаты үредүзинде, культурада, садуда, общественный курсактанышта ла бир кезек өскӱлӱринде де ишчилердин чик јок көп јаны — уй улус.

Областьтын ишкүчиле јаткандары элбек билетен улустын ортозында—РСФСР-дин заслуженный врачтары Т. А. Каташ, Е. В. Черепанова, Н. М. Дейникина, РСФСР-дин заслуженный үредүчилери Н. М. Мартянова, Ю. М. Апоятова, Н. С. Овсянникова, О. Е. Плотникова, областной библиотеканын директоры Р. П. Кучияк, областной национальный драматический театрдын артистказы А. Ч. Балина.

Уй улус Туулу Алтайдын творческий интеллигенциязынын билезинде чокум јерде туруп јат. СССР-дин писательдеринин Союзынын членин, Ада-Тӱрӱл учун Улу јуунын туружаачызын А. Ф. Саруеваны кычыраачылар онын «Энемнин чолмоны», «Тӱрӱлим, чечектел!», «Менин Алтайым» деп поэтический јуунтылары, куучындарынын «Кижии ырыска туулган», «Кӱктийектер» деп бичиктери ле онон до өскӱ произведениелери ажыра билер.

Областьта 29 уй кижии — наукалардын кандидаттары. 8-чи Март байрамнын алдында наукалардын кандидатта-

рын В. Р. Андронкины, Г. Д. Шарабураны, В. П. Казанцеваны, З. С. Казагачеваны, Р. А. Палкины күндүлү адабаска болбос. Олор научный ла улус үредер ижиле коштой областьтын общественный жүрүминде эрчимдү турушкылайт.

Государствоны башкаларына үй улусты тартып алары керегинде В. И. Ленинниң амадузы бүдүп калды. Бистин үй улус областьтын адынан СССР-дин Верховный Совединде де туружат. Бу өйдө Ондой аймакта Карл Маркстын адыла адалган колхозтын колхозчызы Р. Я. Кохоева СССР-дин Верховный Соведининг депутадына кандидат эдип көстөлдү.

1293 үй кижиге — жербойындагы Советтердин депутаттары. Олордын кажызынын ла иштеги биографиязы бистин кажы ла советский кижинин жүрүм-салымындый. Темдектеп айтса, Т. К. Кудирмекова Горно-Алтайский медучилищени божоткон согында Кырлык журтта фельдшерско-акушерский пункттын заведующийи болуп иштеген. Сүүген ижин жакшы бүдүрерге көп билгирлер керек болгон. Тамара Карамаевна Алтайский медицинский институтка кирген. Институтты божодоло, ол бастыра бойы врачтын ижине беринет. 1977 жылдын июнь айында Т. К. Кудирмекова албаты депутаттардын краевой Соведининг депутадына тудулган.

Албаты депутаттардын областной Соведининг депутады, калаш быжыар заводтын главный инженери Г. И. Ражева 1100 кижиге журтап жаткан избирательный округында эрчимдү иштеп жат. Ол 2-чи номерлү депутатский группанын ижинде туружып, городской Советтин депутаттарына депутат кижинин керектерин бүдүрерге болужып турат. Г. И. Ражеванын эрчимдү жөмөлтөзинин шылтузында 6-чы номерлү школго пристройка тудары башталган. Коммунистический проспекте 45-чи номерлү тураны жарандылары ла ремонттооры өткүрилген, 4-чи номерлү магазиннин, 2-чи номерлү столовыйдын ижи жарандырылган ла оного до өскө иштер бүткөн. Калаш быжыар заводто ол предприятиени жаңы техникага жепсеер, уур иштерди механизировать эдер ууламжыны жана баспай өткүрип, улам ла жуучын-беседалар ла лекциялар өткүрип жат. Нөкөр Г. И. Ражева албаты депутаттардын областной Совединде үй улустын ижинин ле жадын-жүрүминин, эне болорын ла бала тужын корыырынын сурактары аайынча жаантайын иштейтен комиссиянын председатели болуп жат.

Область ичинде 168 үй кижиге партиянын обкомынын, горкомынын, райкомдорынын члендерине, 134 үй кижиге баштамы партийный организациялардын качыларына, 148 үй кижиге парткомдордын ла баштамы парторганизациялардын бюро-

лорынын члендерине тудулган. Профсоюзтардын члендеринин талортозы — үй улус.

Үй улустын төзөөчилер ле башкараачылар болор аргалары там ла толо ачылып турат. Олордын көп тоолулары иштеп јаткан коллективтерде күндү-күрееге јединген. Ол Горно-Алтайский пединституттын научный иш аайынча проректоры, СССРдин үредү керегинин отличниги Н. Н. Суразакова, аймакисполкомдордын председателдеринин заместители В. Г. Казанцева, И. Д. Кочеева, З. З. Кончубаева, бытовое јеткилдештин городской комбинатынын директоры Л. П. Прожерина, горононын заведующийи Н. П. Федорова, Акташтагы аймакный больницынын главный врачы Л. А. Архангельская, «Турист» деп комплекстин директоры Л. М. Кузымина ла көп тоолу оной до өскөлөри.

Советский үй улустын обществодогы ла биледеги јаан учуры — ол, үй улус творческий производственный ла общественный ишти эне болорыла јенүлү бириктирер аргалу болзын деп, Коммунистический партиянын ла Советский государствонин чылазыны јок јетирип турган кичеемелинин шылтузы. Үй улус, балдар, биле керегинде кичеемел советский обществонын торт баштапкы ла күндеринен ала государственный политиканын бөлүги боло берген.

Область ичинде эне болорын ла бала тужын корыры јанынан јаан иш өткүрилет. Көп балдарлу ла өбөгөни јок 4385 эне кичи государстводон болуш акча алып јат, оны төлөөрине јылына 480 мун салковой чыгымдалат.

Бисте үй улус, анчадала энелер, күндү-күрееге журчаткан. Областьта 253 үй кичи «Героиня-эне» деп күндүлү ат адаткан, 13632 үй кичи «Материнская слава» орденле, «Эне болорынын медальдарыла» кайралдаткан.

Областы келер өйдө өскүрер планга келиштире советский ле хозяйственный органдар иштеп турган үй улустын ижи-тожынын, јадын-јүрүминин ле амыралтазынын айалгаларын оной ары јарандылары јанынан, јаш үйени. балдардын јүзүн-базын учреждениелери ажыра тазыктылары јанынан комплексный иштер темдектеп алала, јүрүмге өткүрип турулар.

1979 јылды Бириккен Нациялардын Организациязы баланын Телекейлик күни деп јарлаган. Бу ишти белетееринде ле өткүреринде үй улустын советтери, иштеп јаткан коллективтер, энелер эрчимдү турушкылап јат.

Бу күндерде областын үй улузы, бастыра советский улус чылап ок, митингтерде ле јуундарда Пекиннин башка-

раачыларынын Вьетнамга удурлаштыра ууландырган жеткер-
лү кылыктарын жаан чугулду жаратпай, «Вьетнамнан колдо-
рын туура этсин!» — деп айдат. Олор бойынын күч кыскан-
бай бүдүрүп турган ижиле амыр, айас тегери учун тарты-
жып, жуу-жепселди жоголторы учун, курч айалганы жымжада-
рына једери ле андый айалга кайра бурылбазы учун эрчим-
дү туружып жадылар.

Туулу Алтайдын үй улузы КПСС-тин XXV съездинин
јөптөрүн бүдүреринде мынан да ары эрчимдү туружар. Бу
өйдө олор СССР-дин Верховный Советине болотон выборлор-
го иште сыйлар белетеп турулар.

**Лениннин ордениле, Албатылардын најылыгынын
ордениле кайралдаткан Горно-Алтайский автономный
областын ишкүчиле јаткандарынын 1979 жылга
алган социалистический молјулары**

Горно-Алтайский автономный областын ишкүчиле јат-
кандары, бастыра советский албаты чылап ок, төрөл Комму-
нистический партиянын, орооннын ичјанында ла тышјанында
өткүрүп турган политиказын, Төс Комитеттин, онын Полит-
бюрозынын, КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный
качызы, СССР-дин Верховный Советинин Президиумынын
Председатели нөкөр Л. И. Брежневтин орооннын экономиче-
ский өзүмин онон ары тыгыдары, ишкүчиле јаткандардын
жадын-јүрүмин токтоду јогынан бийиктедери, јердин үстинде
амыр-энчүни тыгыдары јанынан өткүрүп турган ижин изү
јарадып ла јөмөп, КПСС-тин XXV съездинин јөптөрүн јү-
рүмде бүдүрери јанынан турумкай тартыжу өткүрүп туру.

Областын ишкүчиле јаткандары КПСС-тин Төс Коми-
тединин 1978 жылдагы июльский ле ноябрьский Пленумда-
рынын јөптөрүн, КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный
качызы, СССР-дин Верховный Советинин Президиумынын
Председатели нөкөр Л. И. Брежневтин куучындарында ай-
дылган јакылталарды ла шүүлтелерди жаан көдүринилү ут-
кып, бешјылдыктын төртинчи јылында мергендү иштеерине
көдүрилди.

Областын ишкүчиле јаткандары 1979 жылдын ла беш-

жылдыктын төрт жылынын пландарын бүдүрер ле ажыра бүдүрер социалистический мөрөйди элбеде баштайла, мындый молжулар алды.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ ААЙЫНЧА

Производствонунгу тузазын ла эдип чыгарып тургай продукциянын чындыын жарандырганынын, жаңы техниканы ла технологияны иште тузаланганынын, оборудованиени, материалый ла иштеер ресурстарды тузаланганынын, ишти төзөмөлдү бүдүргенинин ле башкаарын жарандырганынын шылтузында иштин арбынын бийиктедер жакылтаны 15 процентке ажыра бүдүрер.

Продукция эдип чыгарарынын текши планын 27 декабрда бүдүрерин жеткилдейле, планга үзеери бир миллион салковойдон ас эмеске турар продукция эдип табыштырар. Промышленный производствонунг кемин жыл туркунына 3,5 процентке көптөдөр. Ол жедимдерге жедип аларга «Сондоочылар жогынан иштеер» деген баштанкайды текшилей жерге таркадып, производственный ийде-күчтерди канча ла кире тузалу тузаланып, производство өзөр бастыра бар аргаларды таап ла тузаланар.

1979 жылда тургузылган жакылтага үзеери 35 мун погонный метр бөс, 45 мун погонный метр гардинный тюль, 1 мун эжер тере өдүк, 3 мун кубометр пиломатериал, 50 мун салковойго көктүлү кийим, сүттен 20 мун салковойго турар продукталар белетеер.

Көктүлү ле трикотаж эдимдердинг эмдиги өйдөги 48 моделин, джакардовый бөстинг ле гардинный полотнонын 86 жаңы журуктарын тузаланар.

Чындыйды башкаарында нургулай системаны тузаланганы ажыра эдимдердинг технический кемин бийиктедер. Производствонунг текши кеминен, чындыйдынг государственный Темдегиле эдип чыгарар эдимдердинг кемин, былтыр жедип алган кемине көрө, 3,5 процентке көптөдөр.

Науканын ла техниканын жедимдерин, озочыл технологияны тузаланарына аяруны тыгыдып, колдын күчиле бүдүрер иштинг кемин астадар. Озочыл иштү 5 технологический процесс, бийик арбынду иш бүдүрер 120 оборудование иштедер.

Производството 1,1 миллион салковой экономический туза берер изобретениелерди ле рационализаторлордын шүүлтелерин тузаланар.

Электроэнергияны, кату күйгүр немелерди, күйгүр ле сүр-

күш материалдарды оны чыгымдаар ла кыймакайлап алар
жакылталарына көрө, 3 проценттен ас эмеске кымакайлап
аларына једип алар.

Ишке чыгым эдерин астадып, чыгарып турган продукция-
нын иштеп алар баазын жабызатканы ажыра планга үзеери
300 мун салковойдон ас эмес кирелте аларына једип алар.

Су-кадыкты корулаар санитарный ишке тузаланар акча-
ны толо тузаланарына једип алып, ишмекчилердин иштеер
ле амыраар айалгаларын јарандырап сурактардын аайына
элбеде ле нургулай чыгып, предприятиелер ортодо бийик
культуралу производство деп адатырап тартыжу өткүрер.

Кажы ла предприятие ишмекчилердин, инженерно-техни-
ческий кадрлардын квалификациязын бийиктедери, оло иш-
тен чыгып барарын астадары, ишти коммунистический күүн-
тапла бүдүрер, иштин дисциплиназын бийиктедер тартыжу-
ны тыгыдары јанынан ишти элбеде өткүрерин төзөөр.

Промышленный предприятиелер областьтын совхозторын
ла колхозторын шефствого алып, азырал белетеер цехтерди
элбедерине, мал турган чеден-кажаандарды, азырал белетеер
ишти механизировать эдерине болужын јетирерин төзөөр.

КАПИТАЛЬНЫЙ СТРОИТЕЛЬСТВО ААЙЫНЧА

Капитальный вложениени билгир ле чын-чике тузалана-
рын јеткилдеп ле иштеер ийде-күчти ле акча-јөөжөни учына
јетире тудатан объекттерге ууландырып, строительство өткү-
реринин өйин кыскартар.

Генподряд аайынча планы 29 декабрьда божодоло, ка-
питальный вложениенин акказынан үзеери 110 мун салковой-
ды тузаланар. Строительстводо иштин арбынын бийиктедер
жакылтаны 5 процентке ажыра бүдүрер.

476 үренчик үренер школдор, 190 бала жүрер балдардын
учреждениелерин тудар.

Мал турар кажаандарды бүдүрө тударын 15 октябрьга
јетире божодоло, 38 мун кой, 2900 уй ла бозу турар кажаан-
дар тудар.

Строительствонин чындыйын бийиктедип, объекттердин
90 процентин «јакшы» ла «сүрекей јакшы» деген темдектер-
ле табыштырап.

Строительный производствонин культуразын бийиктедип
ле төзөмөлдү өткүрерин јарандырып, строительно-монтажный
иштердин бастыра кеминен 15 процентин бригадный подряд-
тын эп-сүмезиле бүдүрер.

Строительствонун производственный ла строительный индустриянын төзөгөзин артыкташту кемиле өскүргениле, бу бөлүктөрдө капиталный вложениенин планын 5 проценттен ас эмеске бүдүрерин жеткилдеер.

Электроэнергетиканын строительствозынын кемин 20 процентке көптөдөр. 110 киловольт берер 152 километр, 12 киловольт энергия берер 240 километр электролиния өткүрер.

Автомобильдер жүрүжөр областной ло республиканский учурлу жолдор өткүрер ле оны жазаар планы 29 декабрьда бүдүрер. Кумак-сай төгүн, автомобильдер жүрүжөр 110 километр жол өткүрер, ол тоодо 12 километрди асфальтла бүркеер.

ТРАНСПОРТ ЛО СВЯЗЬ ААЙЫНЧА

Бастыра бүдүмдү транспортты билгир тузаланаарын бийиктедип, кош тартар жылдык планы 19 декабрьда бүдүрер.

Планга үзеери 320 мун тонна кош, 10 мун кижин тартар. Горно-Алтайск — Барнаулдын ортодо жоруктаар автобустардын тоозын көптөдөр. Автобустардын ары-бери жүрүжөрин 2 процентке, кош тартар автомашиналардын жоруктажын 1,5 процентке бийиктедер.

Городто улустын квартираларына телефондор кондыраарын 850-ге, журт жерлерде 250-ге, городтор ортодо колбулар тургузарын 132-ге, телеграфтыйын 44-кө, радиоточканы 1 мунга көптөдөр. Горно-Алтайск — Шебалин ортодо кабельный магистраль өткүрер. Абайдагы, Дмитриевкадагы совхозтордын ичбойындагы производственный керектерине тузаланаар телефондордын колбузынын объекттерин ишке табыштырар. Тариф аайынча кирелте алар планы 26 декабрьда бүдүрер.

ЖУРТ ХОЗЯЙСТВО ААЙЫНЧА

Ичбойында бар аргаларды, науканы ла озочыл ченемелди элбеде тузаланганынын, иштин арбынын бийиктеткенинин, иштин чындыйын жарандырганынын шылтузында журт-хозяйственный продукцияны иштеп аларын көптөдип, государственного 30050 тонна эт, 41650 тонна сүт, 30700 центнер түүк, ол тоодон 650 центнер ноокы, сыгындардын ла чоокырандардын 1355 центнер консервированный мүүстерин табыштырар жылдык планы ойинен озо, 1 ноябрьда бүдүрер.

Совхозтордо ло колхозтордо иштин арбынын 4 процентке бийиктедип, журтхозпродуктанын иштеп алар баазын 1 процентке жабызадар.

Производствоны токтомы јогынан интенсифицировать эткенинин, малдын угын јарандырганынын, озочыл технологияны тузаланганынын, ишти јарандырганынын шылтузында малдын продуктивностын оноң ары бийиктедерине күүренер, кажы ла уйдан 1900 килограммнан ас эместен сүт, кой бажына 2,3 килограммнан түк, кажы ла эчкиден 475 граммнан ноокы, чоокыр агнын кажызынан ла чыйга ла 1,1 килограммнан, сыгындырдыынан 6,7 килограммнан мүүс алар. Этке табыштырылар уй-малдын кажызынын ла тындуга бескези 350 килограммнан ас эместен, койлордыы — 38 килограммнан болор учурлу.

Јаскы кыра ижинде туружатан техниканы бойынын ойинде белетеп аларын јеткилдеер.

Тракторлор ремонттоорын 20 мартта, комбайндарды — 1 июньда божодор.

«Јуртхозтехниканын» областной биригүзинин предприятиелеринде јылдык программаны 29 декабрьда бүдүрер. Областыта кажы ла тракторло 1000 гектарга бодолду јердин ижин бүдүрер.

Общественный малды азыралла јеткилдеерге 180 мун тонна өлөң, 34 мун тонна сенаж, 65 мун тонна монокорм, 300 мун тонна силос, өлөңнин 8,8 тонна витаминдү кулурын, бастыразы—178 мун тонна единицадан ас эмес азырал белетеп алар.

Бастыра аймактарда јердин кыртыжын јарандырап отрядтар токтоду јогынан иштеерин төзөөр. Кыраларга 250 мун тоннадан ас эмес органический удобрение тартып төгөр, минеральный удобрениени билгир тузаланар.

Сугарар 1200 гектар ла сазын кургаткан 700 гектар јер тузаланып, 67 мун гектар одор јерди суактап, 7 мун гектар јерде культурно-технический иш өткүрип, 23 мун гектар јуртхозхозяйственный јерди сугарарын јеткилдеер. Јердин кыртыжын јарандырап ишти билгир өткүрер.

Јалан ижин кыска ойдин туркунына өткүрерге ПТУ-да ла үредүлү-курсовой комбинаттарда 1055 механизатор белетеп, ченемелдү таскадаачылар јиит ишчилерди шефствога аларын элбеде өткүрерин төзөөр.

Специализированный технический јеткилдешти элбеде тузаланганынын, ремонт өткүрер ишти бойынын ойинде төзөгөннин, кажы ла ишчи кымакайланар јанынан счетторлу болорын төзөгөннин, машинно-тракторный паркты тузаланганынын шылтузында 40 мун салковойдон ас эмес акча чеберлеп алар.

Журтхозяйственный культураларды өскүрип кичееринде ле жуунадарында ипатовский эп-сүмени тузаланып, техниканы ла транспортты билгир тузаланар.

Тузаланарга берген капиталный вложениениг акказын бүткүлинче чыгымдаар. 300 мун мал турар кажаандарда уур ишти нургулай механизировать эдер.

САДУ, КУЛЬТУРНО-БЫТОВОЙ ЛО КОММУНАЛЬНЫЙ ЖЕТКИЛДЕШ ААЙЫНЧА

Розничный товарообороттын планын өйинен озо, 30 декабрьда бүдүреле, албаты керексип турган товарларды планга үзеери 900 мун салковойго садар.

Доцентрализованный эп-сүмеле 3 миллион салковойго турар товар садып алар.

Улус товарларды бойлоры талдап садып алар эп-сүмеле аларын 55 процентке жетирер.

Албатыны садула, бытовой жеткилдешле жеткилдеер кемин оноң ары бийиктедер иштер төзөөрин жеткилдеер.

Албатыга бытовой болуш жетирер планы 27 декабрьда бүдүреле, албатыга 4.180 мун салковойдын, ол тоодо журт жерде 2580 мун салковойго жетирер.

Албатыга бытовой болуш жетирер кемин жылына 10,7 процентке, журттарда — 11 процентке көптөдөр.

Областын аймактарынын төс журттарында ла городто албатыга коммунальный болуш жетиреринин планын 25 декабрьда бүдүреле, текши кеми 5 километр водопровод өткүрип, квартираларда 1700-тен ажыра газту плиталар тургузар.

Областын ишкүчиле жаткандары 1979 жылдын албаты-хозяйственный планын ла бүткүл бешжылдыкты өйинен озо бүдүрер Бастырасоюзный социалистический мөрөйгө кирижип, науканын једимин ле озочыл ченемелди производство элбеде тузаланып, озочыл ишчилердин, бригадалардын, сменалардын, участоктордын, хозяйстволордын ла предприятие-лердин производство тузалу иштерине ле иштин чыңдыйын јарандыарга ууландырган патриотический баштанкайларын јөмөөр лө таркадар.

Эки орденле кайралдаткан Горно-Алтайский автономный областын ишмекчилери, колхозчылары, инженерно-технический ишчилери, служащийлери ле бастыра ишкүчиле жаткандары КПСС-тин ленинский Төс Комитедин, партиянын Алтайский краевой комитедин КПСС-тин XXV съездинин исторический јөптөрин бүдүрерге бойлорынын бастыра ийде-

күчин, билгирин ле творческий күчин берип туру деп бүдүм-жилеп туру.

* * *

Социалистический молјулар промышленностьтын предприятиялеринин, строительствонын, транспорттын, колхозтордын, совхозтордын, садунун ла бытовой болуш жетиреринин предприятиялеринин коллективтеринде ле производствонун озочылдарынын областной следында јарадылган.

ЈУРТХОЗЯЙСТВЕННЫЙ КАДРЛАРГА — ПАРТИЙНЫЙ КИЛЕМЈИ

Јурт хозяйствонун ончо бөлүктөрин токтоду јоктон өскүреринде, ороонды аш-курсакла, сырьело јеткилдееринде, албатынын јадын-јүрүмин там ла јарандыраарында КПСС-тин Төс Комитединин 1978 јылда июль айда өткүрген Пленумынын јөптөри сүрекеј јаан исторический керек болуп јат.

Пленумда КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы Л. И. Брежневтин «СССР-дин јурт хозяйствозын онон ары өскүрери керегинде» эткен докладында јурт хозяйствоны ичкери өскүрип апарары јанынан партиянын өткүрип турган политиказынын ла практический ижинин терен научный анализи эдилип, келер өйдө бүдүретен чокум иштер темдектелген.

Јурт хозяйствоны онон ары өскүрер, Төс Комитеттин июльский Пленумынын јөптөрин бүдүрер тартыжуда сүрекеј јаан учур јурт кадрларга берилип јат. «Јурт хозяйствоны партийный јанынан башкараарында төс учурлу сурак кадрларла өткүретен иш болуп артып јат» — деп, Л. И. Брежнев Пленумда айткан жуучынында темдектеген.

Областьта јуртхозяйственный кадрларды белетеер ле олардын квалификациязын бийиктедеринде јаан учурлу керек «Колхозный ла совхозный производствоны өскүреринде специалисттердин учурын көдүрери јанынан КПСС-тин Алтайский крайкомынын ижи керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөби болды. Партиянын обкомы бу јөплө башкарынып, кадрларды үредер ле тазыктырар иштин программанын тургузып алган. Ол иштин программы КПСС-тин

райкомдорынын пленумдарында ла бюролорында, область-тын ла аймактардын журтхозяйственный органдарында, колхозтордо ло совхозтордо шүүжилген.

Областной партийный организация журттардагы кадрлар-ды белетеерине, оlorдын квалификациязын бийиктедерине ајаруны эткен де, эдип те јат. Тогузынчы бешјылдык башта-лып турарда, областьтын колхозторында ла совхозторында журт хозяйствонын 1385 специализи иштеген болзо, эмди анда иштеп тургандардын тоозы эки муннан ажа берди. Ол тоодо 1290 кижии бийик ле аңылу үредүлү заведениелерди божоткондор. Эмди кажы ла хозяйстводо 22 специалист иш-теп јат.

Ичкери тын өзүмдү журтхозяйственный производство баш-караачы орто звенонын ишчилерине бийик некелте эдет. «Јурт хозяйствонын специалисттерин отделениелердин, бригадалардын, фермалардын башкараачы ишчилери эдип ийери јанынан» КПСС-тин Төс Комитединин ле СССР-дин Министрлеринин Совединин јараткан јөбинде орто звенодо-гы башкараачы ишчилерди материальный јанынан јилбирке-дерине јаан ајару эдилген. Мындый ишчилер журтхозяйствен-ный производствонын технологиязын, экономиказын јакшы билер учурлу. Орто звенодо иштеп турган башкараачылар журтхозяйственный производстводо технологический ишти көндүрө төзөп, коллективте үредү-таскадулу иштерди төзөп, оlorды партия ла башкарунын директивтерин јенүлү бүдү-рерине көдүрип јадылар. Анайдарда, орто звенонын башка-раачылары эдип белетүлү специалисттерди, ишти төзөп би-лер улусты ийери сүрекей јаан учурлу болуп јат.

Бистин областьта калганчы јылдарда орто звенонын башкараачыларын ишке талдап тургузары, оlorдын билги-рин бийиктедери чик јок јаранган. Эмди колхозтордын ла совхозтордын отделениелеринде, бригадаларында ла ферма-ларында башкараачылар болуп иштеп турган улустын 36 проценти бийик ле аңылу орто үредүлү специалисттер. Ан-дый кадрлардын текши кеми Майма аймакта — 42, Кош-Агаш аймакта 64 процент.

Партиянын обкомынын 1976 јылда-август айда өткөн пленумынын јөбинде кажы ла аймакка Алтайский журтхо-зяйственный школго квалификациязын бийиктедерге амадап, баш специалисттер, орто звенонын башкараачыларын ла специалисттерин ийер, 1976—1980 јылдарда бийик үредүлү заведениелерге ле техникумдарга үредүге улус ийер јакылта берилген.

Бу јанынан калганчы үч жылдын туркунына бир канча иштер өткүрилген. 103 баш специалисттер, орто звенодо башкараачылардан ла специалисттерден 357 кижии квалификацияны көдүрер курстарда үрентген. Ол өйдин туркунына хозяйстволордон 230 кижии үредүлү журтхозяйственный заведениелерге кирген. Эмдиги өйдө журтхозяйственный ВУЗ-тарда ла техникумдарда хозяйстволордын стипендиязыла 379, заочный бөлүктерде 289 кижии үренип јат.

Јуртхозяйственный кадрларла өткүретен иште јаан учур олоордын теоретический ле текши үредүзин бийиктедерине берилип туру. Көп тоолу специалисттер танынан творческий планду иштегилейт. Јурттарда научно-технический өзүмди түргендедеринде специалисттердин общественный јадын-јүрүмде туружарынын учуры там ла бийиктеп туру. Башкараачылардын ла специалисттердин тоозынан партийный органдарга 480, советский — 224, профсоюзныйга — 246, комсомольский органдарга 179 кижии тудулган. Специалисттер партийный, комсомольский, экономический үредүнин системазында элбек иштер өткүргилейт, олоордон 504 кижии лекторлор ло пропагандисттер болуп турулар.

Је мыныла коштой кадрларла өткүретен иштерде эмди де көп једикпес-тутактар, аайына чыккалак керектер бар. Кезик аймактарда кадрларды ишке артырып токтодоры јанынан иштер јеткилинче өткүрилбей јат. Ого үзеери јайымдалган кижинин ордына аңылу үредүзи јок улус тургузылат. Үч жылдын туркунына 1600 башкараачы ишчилер ле специалисттер солынган. Олоордын јүк ле 1045-нин ордына специалисттер тургузылган.

Колхозтордо ло совхозтордо бу ла өйдө аңылу бийик ле орто үредүлү специалисттер једишпей јат. Бийик квалификациялу специалист-кадрлар анчадала Улаган, Турачак, Шебалин аймактарда једишпей туру.

Анчадала јаан једикпес-тутактар орто звенодогы башкараачы кадрларла өткүрип турган иште болуп јат. Областын кезик хозяйстволорында јерди, техниканы уян тузала-нып, производствоны төзөөри ле онын технологиязын јарандылары түрген өткүрилбей турганынын шылтагы орто звенодогы башкараачы ишчилердин белетүзи, үредүзи јабыс болгонында болуп турганын ченемел көргүзет.

Эмди иштеп турган 444 башкараачы кижинин јүк ле 136-зы аңылу орто үредүлү. Ондой, Турачак, Көксуу-Оозы аймактарда орто звенодо иштеп турган улустын көп сабазы практиктер болуп јат.

Кезик хозяйстволордо кадрларды башкарар иште аңылу үредүзи жок, ченемели ас улус иштегилейт. Онон улам јер-бойында кадрларды белетеери коомой тӱзӱлип јат. Хозяйстволор јуртхозяйственный институттарга ла техникумдарга үредүге улусты ас ийгилейт. Майма аймакта Чойдогы, Ыныргыдагы, Билүлүдеги совхозтордын, Шебалин аймакта Себидеги совхозтын, Ондой аймакта «Искра», Карл Маркстын адыла адалган колхозтордын стипендиязыла јүк ле 1—2 кижии үренет. Заочный үредү өткүрери база коомой айалгада. Турачак аймакта 43 практиктен заочный бӱлүктерде сок јангыс, Майма аймакта 110 башкараачыдан — 12, Кӱксуу-Оозы аймакта 189 кижиден 13 кижии үренип јадылар. Бу ок ӱйдӱ јуртхозяйственный органдар бир кезек башкараачыларга, јиит специалисттерге керектү килемји ле ајару этпей, олорго иштеер ле јуртаар айалга тӱзӱӱрин кичеебей јадылар. Совхозтордын директорлоры ла колхозтордын председателдери јиит специалисттер үредүни божоткон кийинде тургузылган ӱйин божотпой, иштен чыгарга суранганда, ол ло тарыйын јӱбин берип турган учуралдар бар. Јуртхозяйственный үредүлү заведениелерди божоткондорло стажировка өткүрери тӱзӱлбӱйт, специалисттердин аттестациязы ујан өткүрилип јат. Чын-чике өткүрген аттестация кадрларды үредип-таскадарында јакшынак школ болот. Аттестацияны өткүрер тушта специалисттин ижинин эп-сүмелери, улусла иштеп билери ле ӱскӱзи де ајаруга алынып јат.

Аттестационный комиссия бу ишти өткүрер тушта кажы ла ишчинин текши ле аңылу белетүзин ле билгирин ајаруга алып турганыла коштой, кадрларды ишке талдап тургузарында, үредип-таскадарында бар једикпестерди иле-јартына чыгарып јат.

Кажы ла керек јенүлү бӱдери кадрлардан камаанду. Областьтын партийный организациязы бу керекти јарт ондоп тура, јурт хозяйствоны башкараарынын кемин бийиктедерине чылазыны жок ајару ла килемји јетирип туру. Туулу Алтайдын јурт ишчилери иште јангы једимдерге једип алары шак мынан кӱндүре камаанду болоры јарт.

В. Манаев

ЭКИ БЕШЖЫЛДЫКТЫ — ЖАНЫС БЕШЖЫЛДЫККА

Онынчы бешжылдыктын үч жылы кий-
нисте артып калды. Ол жылдар КПСС-
тин XXV съездинин жөптөрүн бүдүрерин-
де жаңы жаан једимдерле темдектелди. 26
ноябрьда бистин фабриканын коллекти-
ви бешжылдыктын үч жылынын планын
өйинен озо бүдүрүп койгоны керегинде
јетирген. 1978 жылда планга үзеери 773
мун салковойдын продукциязы садылган.

Бу једимге жаан кожултаны М. Г. Бел-
кинге, А. И. Гаджукка, Ю. М. Косыхка
баштаткан бригадалар эткен. Коммунистический иштин бу
коллективтеринин иштеп јаткан календаринде эмдиги жыл-
дын май — июнь айлары турат.

Бистин коллективте көп станокторло иштеечилердин дви-
жениези элбейт. Бу өйдө 28 кижин норма аайынча эки станок-
ло иштеердин ордына үч станокло иштеп, јакшы көргүзүлөргө
једип турулар. Мен төрт станокло иштеп јадым. Эки беш-
жылдыкты жаңыс бешжылдыкка бүдүрөргө молјоноло, үч жыл-
га алты жылдын нормазын бүдүрүп койдым. Темдектелген
једимге једип аларым деп бодоп турум.

Бис мөрөй керегинде айдып турганыста, онын төс темдек-
терин — маргаанды ла бой-бойына болужарын ундыбас
учурлу. Бөс согоочы јүк ле чаазында мөрөйлөжип турган
болзо, онызы ого жаан туза јетиретени алаңзулу неме. Је сен
мөрөйлөшкөн кижинге туштажып, ченемел алыжып турган
болзон, иштеерге јилбүлү де, сүүнчилү де болуп јат.

Бисте «Мөрөйдин экранынан» сен айына, жылына канай-
ып иштегенинди, нөкөрлөринин керектери канайып јылып
турганын кажы ла өйдө көрөр аргалу. Иштеги маргааннын
озочылына акту бойынын танмазы (клеймозы) туттурылып
јат. 1978 жылда продукцияны технический шинжүнүн бөлүги-
не көргүспей табыштыратан право јети ишмекчиге берилген.

Озочылдар бойынын ченемелин јиит ишмекчилерге айдып
берерге кичеенип турулар. Бистин ветерандарыс Е. Я. Сань-

кова, С. В. Зырянова, Б. А. Сорокина бойлорын буурзак, кичеенкей таскадаачылар деп көргүстилер. Олорло коштой иштеерге де жеңил. Олор болужып та, кару сөслө жөмөжип те берер.

Иштеги жакшы темдектер керегинде айдып тура, бар же-дикпес-тутактарды да көндүрө өдөргө жарабас. Бисте эмдиге жетире тузалангалак резервтер көп, олорды тузаланганы иш-теги көргүзүлөрдү билдирүлү жарандыарга арга берер эди.

Бистин коллектив бу жылдын баштапкы ла күндеринен ала мергендү иштеерге жүткип жат. 1979 жыл биске аңылу, юбилейный жыл болуп жат ине, бөс согор фабрикабыстын 50 жылы толор. Бис ол жаан керекти бийик арбынду ижисле темдектеерге жөптөжип алганыс. Коллектив бу жылдын жакыл-тазын 28 декабрьга бүдүрерге, планга үзеери 70 мун салко-войдын продукциязын берерге молжонгон. Ю. М. Косыхка баштаткан бистин бригадабыс дезе бешжылдыктын төртинчи жылынын планын жеңил промышленностьтын ишчизинин кү-нине түгезерге сананып алган.

Е. Ворошина,
бөс согор фабриканын бөс согоочызы

ИЙДЕ-КҮЧИСТИ БИРИКТИРИП

Партиянын XXV съездинин ле КПСС-тин Төс Комитединин онын кийниндеги Пленумдарынын жөптөрин жүрүмге өткү-рип, бистин бийик туулардагы аймагыс-тын журт хозяйствозынын ишчилери онынчы бешжылдыктын үчинчи жылы-нын албатыхозяйственный пландарын бүдүреринде чокум једимдерге јеткилеп алган. Темдектеп айтса, Кош-Агаш ай-мактын малчылары өткөн үч жылдын туркунына государственного 12865 тонна эт, 2160 тонна түк, 117 тонна ноокы та-быштыргандар.

Аймактын колхозторынын ла совхозторынын социально-экономический төзөлгөзи жылдан жылга там ла тынып клее-

дири. Калганчы өйдө жаңыс ла бистин де «Кызыл Мааны» колхозыста улус жадатан 12 тура, төс конторанын жаңы административный туразы, түк кайчылаар ла ноокы тараар тушта кой-эчкини жунатан механизированный ванна, орто школдын туразына коштой тудулган телкем пристройка ла көп тоолу оной до өскө производственный ла культурно-бытовой объекттер табыштырылган.

Өткөн жылда колхозтын жалаң ижиндеги де ишчилер коомой эмес иштегендер, олар общественный малга чындык бийик 18500 центнер өлөң белетеп койгон. Онызы мынын алдындагы жылдардын ортожылдык кеминен эки катапка шыдар көп болды.

Иште кандый да једим алдынан бойы келбей турганы кажы ла кижиге јарт, ондо — коллективтин, алдынан башка кажы ла кижинин күчи. Темдек эдип бистин кой өскүрип турган бригадабысты алалы. Бешжылдыктын үчинчи жылында бис кажы ла јүс койдон јүс кураан алганыс, кажы ла койдон 2,8 килограмм түк кайчылап, кажы ла эчкиден дезе 600 грамм ноокы тарап алганыс.

Кажы ла койчы күчин кысканбай иштегенинин, малды билгир кабырганынын ла азыралдарды чын-чике чыгымдаганынын шылтузында бригаданын коллективи мындый једимдерге једип алган.

Арга-күчтеристи шиндеп, чотоп көрөлө, бу жылда бис кажы ла јүс тын эне малдан јүстен ас эмес кураан ла уулак аларга, кажы ла койдон 2,8 килограммнан ас эмес түк кайчылаарга, кажы ла эчкиден 600 граммнан төмөн эмес ноокы тараарга јөптөжип алганыс.

Мен бойым бешжылдыктын учына јетире койчынын ижине он кижини үредип, оларды бийик туулардагы кой ижинин чын ла устары эдип тазыктырып аларга молјонып турум.

И. Саблаков,
*Кош-Агаш аймакта «Кызыл-Мааны»
колхозтын старший койчызы*

МАЛ ИЖИНИНГ ПРОДУКЦИЯЗЫН ТАМ ЛА КӨПТӨДӨРИС

Орооннын экономиказын өскүргөн бастыра иш, албатынын жүрүмünün материалый кеми өскөни мал ижин канча ла кире түргөн көдүретен задачаны баштапкы жерге тургузып жадылар деп, Леонид Ильич Брежнев КПСС-тин Төс Комитетинин июль айдагы (1978 j.) Пленумында эткен докладында темдектеген. Бистин ферманын коллективи, мал өскүрер ууламжылу өскө дө хозяйстволордын коллективтери чилеп ок, бу задача-ны бүдүрерине бастыра күчин берерге

белен. Бис элден ле озо малга азыралдарды жеткилинче белетеп аларга кичеенип турадыс. Ол жанынан чокум једимдер бар. Темдектезе, күннин аайынан камаан јокко ферма өлөң-салаңды артыгынча белетеп алар јакылтазын улам ла бүдүрип јат. Бешјылдыктын үч јылынын туркунына аш јуунадары контрольный тоолордон 23 процентке, өлөң белетее-ри 37 процентке, силос салары 44 процентке, моноазырал — 77 процентке ашкан.

Ол агрономический службанын, Н. И. Вагиндий, И. С. Сосновскийдий, М. М. Сартаковтый, В. В. Суртаевтий ле онон до өскөлөриндий механизаторлордын шылтузы. Совхозто аш түжүмünün отряды төзөлгөн лө једимдү иштеп јат, оны ченемели јаан тракторист А. Н. Чернышев башкарып туру. Ол бистин кыраларыска јылдын ла 170 тоннага јетире минеральный удобрениелер ле 2600 тоннага јетире өтөк тартып апарат. Кадынды јакалай јерди климаттын айалгаларына келиштире — јөнин антарбай сүрүп жадылар.

Кыра јерди там ла элбедерине чылазыны јок кичеemel јетирилет. Темдектеп айтса, өткөн јылда 150 гектар јер агашташтан арчылган. Быјыл бис кукуруза үрендеерин пландагызынан билдирүлү көптөдөр деп темдектеп алганыс.

Азыралдарды јеткилинче белетеп алганыс биске уй-малдын тын-тоозын 1975 јылдагызынан эки катапка шыдар көптөдөргө арга берди. Эмди үүрде бир мун тын мал. Укту эчкилер өскүрер иш башталган.

Бисте једикпестер де бар. Темдектезе, үүрдин структуразында уйлар јүк ле 31 процент болуп јат. Је ичкери көндү-

гер јолыска бистен камааны јок то шылтактар чаптыгын јетирет. Куучын элден ле озо сүт иштеп алары керегинде болуп туру. Бу продукцияны бис Шебалин аймактын өскө хозяйстволорынан ас табыштырып јадыс. Онын учун башкараачы органдар ла саду өткүрип турган организациялар биске ајаруны чек салбай турулар деерге јараар. Сүт саайтан передвижной установкаларды биске саткылабай јат. Сүт тартатан машинаны канча өйдин туркунына сурап ла јадыс, је эмдиге јетире оны биске бергилебеген. Јайгыда дезе сүтти заводко ыраагы 50 километр јерлерден тартарга келижип јат. Мынан улам продукциянын чындыйы да јабыс болуп јат (аймак ичинде эн ле јабыс дегени).

Калганчы өйдө уйлардын продуктивносты жабызап браатканы бисти сүрекей чочыдат. Керек неде дезе, саан уйлардын үүринде эттенир укту уйлар көптөй бергенинде болуп јат. Зоотехниктер селекционный ишти аайлу-башту өткүретен өй јеткен деп бодойдыс. Аймакта укту кунајындар өскүрер аңылу хозяйство төзөйтөн өй база јеткен.

И. Кудачинов,
*Эјегандагы совхозтын Чамалдагы
фермазынын управляющийи*

ТУУРА САЛБАС СУРАКТАР ААЙЫНЧА КОНФЕРЕНЦИЯ

Бу јуукта Маймада «КПСС-тин XXV съездинин јөптөринө келиштире јурт албатыны кылык-јангнын ээжилерине тазыктырары јанынан туура салбас сурактар» деген тема аайынча аймактын научно-практический конференциясы болгон. Онын ижинде баштамы парторганизациялардын качылары, јуртсоветтердин исполкомдорынын председателдери, профсоюзтын ла комсомолдын активи, нөкөрлик јаргылардын, үй улустын советтеринин председателдери, коммунистический иштин школдорынын пропагандисттери, партиянын, иштин ле јуунын ветерандары, јашөскүримнин таскадаачылары турушкылаган.

«КПСС-тин XXV съездинин некелтелерине келиштире кылык-јангнын ээжилерине тазыктырарын тыгыдар задачалар керегинде» докладты партиянын райкомынын качызы Г. Д. Танкова эткен. Кызыл-Өзөктөги совхозтын ишмекчи ко-

митединин председатели Л. А. Зуйкова «Иштеп јаткан коллектив — кылык-јаннын ээжилерине тазыктыларынын төс үйези» деп реферат аайынча куучын айтты. Ол јербойындагы школдо профессия аларына ууландыратан иштин бир кезек кеберлери, мал ижи келтейинен удурум үредү керегинде, бу ишти Кызыл-Өзөктөги ферманын зоотехниги Р. Н. Нефедова канайып өткүрип турганы керегинде куучындап берген.

Совхозтын малчыларынын ла Кызыл-Өзөктөги үредүчилердин коллективтери ортодо сыранай јуук колбу тургузылган, ол эки коллективте өмө-јөмөликтин јилбүлү ченемели бар. Үренчиктер ишмекчилердин производственный ла торжественный јуундарына кычырылат. Маала ажын өскүрөөчи агроном В. А. Казанцеванын башкарганыла школдын балдары маала ажынын рассадазын тын күүнзеп ле кичеенип өскүргилейт, бастыра јайдын туркунына өзүмдерди кичееп, јакшы түжүмдер алып турулар.

Иште мындый тазыгу өткөн јашөскүрим төрөл јуртында иштеерге артып турат. Карасуудагы фермада комсомолдордон ло јашөскүримнен төзөлгөн «Сибирячка» деп коллектив коомой эмес иштейт. Өткөн јылда мында кажы ла уйдан саап турган сүт 176 килограммга көптөгөн. Фермада школды бу јуукта ла божоткон Уланкина Люба, Барбаякова Галя, Тирманова Света, Каланова Лиза ла оног до өскөлөри иштегилеп јат. Совхозтын коллективинде јашөскүримди ишке тазыктыларынын озочыл кеберин — шефство-таскадышты јөмөп лө өскүрип турулар. Бу өйдө коммунистический иштин 40 мергендүчизи јиит ишмекчилердин шефтери болуп јадылар. Көдүринилү айалгада ишмекчилердин тоозына кожоры, ветерандарды күндүлеери совхозто јанжыккан керек боло берген. Иштеп јаткан коллектив мында төс таскадаачы болуп јат дезе, јастыра болбос. Профессиональный ус болоры, ченемел, јанжыгулар, ак-чек иштеер темигү јаан үйеден јиит үйеге табыштырылат.

Любовь Алексеевна Зуйкова Кызыл-Өзөктөги фермада саан уйлардын үүринде иштеп турган малчылар керегинде, олар бир канча јылга улай коммунистический иштин коллективи болуп турганы керегинде көп солун неме куучындаган. Мында иштин вахтазында он јылдан ажыра тургандардын тоозына уй саачылар А. П. Понимасова, П. Т. Черепанова, скотниктер И. А. Черемнов, А. В. Микрюков ло оног до өскөлөри киргилейт.

Манжероктогы орто школдын партийный организациязынын качызы Капитолина Леонидовна Коровникова Манже-

рок јуртта кылык-јаннын ээжилерине тазыктырар сурактар комплексно јарталып турганы керепинде, биленин, албаты-јоннын, школдын ла иштеп јаткан коллективтин өмө-јөмөлик ижи керегинде айткан.

Общественный организациялар чике амадулу јаан иш өткүрип турганынын шылтузында калганчы өйдө Манжерокто общественный јерлерде правоны бускан, шокчыл кылык эткен, бойын јаман туткан учуралдардын тоозы билдирүлү ас-тай берген.

Јуртта тазыктыраачы учурлу жүзүн-базын керектерге јаан ајару јетирилип јат. Андый керектердин тоозында — кожо кино көрөри ле көргөн фильмди шүүжери, кычыраачылардын конференциялары, эн учурлу темаларга лекциялар, куучын-беседалар ла оной до өскөзи.

Аракыдашка ла алкоголизмге удурлажа тартыжунун ченемелин моторлор ремонттор заводтын директоры В. Е. Новиков айдып берген.

Комсомолдын райкомынын экинчи качызы С. М. Киреев јашөскүримди жүрүмде эрчимдү болорына канайып тазыктырары керегинде куучындаган.

Ичбойындагы керектердин бөлүгинин начальниги В. М. Силин бойынын куучынында аймак ичинде право бускан ла бурулу керектер эткен учуралдар келтейинен керектердин ајалгазын терен шиндеп, профилактический иш аайынча кандый задачалар турганын айдып берген.

Маймадагы 2-чи номерлү орто школдын үредүчизи М. Д. Неустроева ла Алтайский геофизический экспедициядагы үй улустын совединин председатели С. И. Рычкова балдарды иште ле биледе тазыктырарынын сурактары аайынча солун јетирүлер эткендер.

Конференция КПСС-тин XXV съездинин некелтелерине келиштире јурт албатыны кылык-јаннын ээжилерине тазыктырар иштин эп-сүмелерин ле кеберлерин јарадып алган.

Л. Сафронова

КАЖЫ ЛА ИШЧИГЕ ЈЕТИРЕР

Бистин партия ла башкару политмассовый ишке јаан-тайын јаан учур берет. Партия ла албатынын колбуларынын бир бүдүми — ол эл-јон ортодо өткүрилип турган агитмас-

совый иш болот. Партийный организациялардын ижинин эн каруулу бөлүгинин бирүзи — албаты-жон ортодо жартамал ишти чике төзөп алып, оны билгир башкалары болуп жат.

СССР-дин Верховный Советине выборлор өткүрерине белетенер өйдө агитаторлордын ла политинформаторлордын ижи тыгып, бийик идейно-политический кеминде өткөн. Государственный жаннын эн бийик органына выборлорго белетенери ле оны өткүрери — бистинг общественный жүрүмде жаан каруулу керек болот.

Бу жаан каруулу кампания өдөр өйдө избирательный участктордо, агитпункттарда иштейтен агитаторлордын тоозы чик жок көптөгөн. Олор жербойындагы партийный организацияга башкартып, эл-жонго КПСС-тин аграрный политиказын, онынчы бешжылдыктын пландарын бүдүреринде журт ишчилердин алдында турган задачаларды жартаган. Агитаторлор избирательдерди СССР-дин Верховный Советине депутат эдип көстөлгөн кандидаттардын биографиязыла таныштырып, олардын производственный ла общественный ижи, творческий баштанкайы, мактулу керектери керегинде куучын-беседа өткүргендер.

Выборлорго белетенер өйдө Кан-Оозы аймактын журтта-рында агитмассовый иш төзөмөлдү ле бийик идейно-политический кеминде өткөн. Анайып, Коргондогы библиотеканын заведующийи нөк. Н. Г. Поломошнова журт улустын ортодо жаан жартамал иш өткүрет. Ол малчылардын турлуларына, стоянкаларына жүрүп, оларды орооннын ич ле тыш политиказыла, калганчы солундарла таныштырып турат.

Кырлыктагы совхозтын агитаторларынын ижинин төс ажарузында — КПСС-тин Төс Комитединин июльский ле ноябрьский (1978 ж.) Пленумдарынын жөптөрүн жартаары, журт ишчилерди общественный малды чыгым жогынан кыштадарына, мал төрөдөр кампанияга ла жаскы кыра ижине бастыра жанынан белетенип аларына кычырып, олардын баштанкайын, эрчимин көдүрери болуп жат. Совхозто жартамал ишти чике төзөп алып, бийик идейно-политический кеминде өткүрүп тургандардын тоозында: журт библиотеканын заведующийи нөк. П. Б. Чаптынова, совхозтын веттехниги нөк. К. И. Юнов, баш зоотехник нөк. Н. И. Ялбаков, Жалаңайдагы Културуанын туразынын директоры нөк. В. П. Константинов, Кырлыктагы журт библиотеканын заведующийи нөк. М. К. Сигова. Олор малчылардын турлуларына ла фермаларга улам ла жүрүп, андагы улусты калганчы солундарла таныштырып турулар. Партиянын политиказын, онынчы

бешжылдыктын пландарын 6йинен озо женул6 б6д6реринде журт ишчилердин алдында турган каруулу задачаларды жартап, жакшы иштеп тургандардын тоозына анайда ок «Путь Ленина» колхозтын зоотехниги н6к. Д. М. Шадеева, медишчи н6к. Л. В. Бодина, н6к. Н. П. Кожевников кирет.

Малчылардын стоянкаларына улам ла жур6п, улусты калганчы солундарла, избирательдердин Законыла таныштырып, жартамал ижине жаан кичеемелин, бар арга-к6чин салып тургандардын тоозына «Путь к коммунизму» колхозтын агитаторлары, Моты-Оозындагы журт библиотеканын заведующийи н6к. Т. А. Дедина, колхозтын баш зоотехниги н6к. П. И. Маймырынов, н6к. Г. Ч. Арбаева ла 6ск6л6ри де кирет.

Районнын агитаторлары журт ишчилерди 1978 жылдагы социалистический м6р6йдин итогторыла, 1979 жылдын задачаларыла таныштыргылайт. Кан-Оозы аймактын журт хозяйстволорынын итогторынын бир канча тоолоры мындый: ологосударствого садатан эттин планын 93,7 процентке, с6ттин — 110 процентке, т6ктин — 115 процентке б6д6рген.

1978 жылда промышленностьтын, строитедьствонын, связьтын, бытовой жеткилдештин предприятиелеринин ортодо 6тк6н социалистический м6р6йд6 жен6 алган учун баштапкы жерди аймактын т6с журтындагы саржу ла сыр эдер завод (директоры А. П. Граф, партийный организациязынын качызы А. М. Кандыкова, комсомольский организациязынын качызы И. Ю. Винникова) алган, бу предприятие валовой продукция эдип чыгарар планы 108 процентке, продукция садарын 107 процентке, иштин арбынын бийиктедер планы 106 процентке б6д6рип салган. 6тк6н жылдагы социалистический м6р6йдин итогторы аайынча бу заводко КПСС-тин райкомынын, райисполкомнын, ВЛКСМ-нин райкомынын ж6ч6п журер Кызыл Маанызы берилген.

Аймак ичинде жылдык пландарын анайда ок 570 номерл6 ПМК-нын, Кан-Оозындагы спецмехлесхозтын ла «Сельхозтехниканын» райондогы б6л6гинин коллективтери женул6 б6д6рип салгандар. Колхозтордын ла совхозтордын ортодо малдан алар продукция эдип чыгарары ла оны государство садары аайынча 6тк6н социалистический м6р6йдин жен6чили болуп «Путь Ленина» колхоз (председатели н6к. И. Н. Микрюков, парткомнын качызы н6к. Л. А. Емельянов, профкомнын председатели н6к. А. И. Солянкин, комсомолдын комитединин качызы н6к. Н. В. Сурасманов) чыккан, ол албатыхозяйственный эттин планын 104 процентке, с6ттин — 120 процентке, т6ктин — 120 процентке б6д6рген.

Колхоз КПСС-тин райкомынын, райисполкомнын, ВЛКСМ-нин райкомынын, журт хозяйствонун ишчилеринин проф-союзынын райкомынын көчүп жүрер Кызыл Маанызыла кай-ралдаткан.

Фермалар ортодо өткөн социалистический мөрөйдин же-нүчили болуп, ХХI партсъездтин адыла адалган колхозтын Көзүлдеги фермазы (управляющийи нөк. Т. Б. Папитов, цеховой партийный организациязынын качызы нөк. И. Ч. Чул-башев) чыккан, ферма государственного эт садарынын планын 117 процентке, түктин — 100 процентке, ноокынын планын 102 процентке бүдүрип салган. Саар уйларды кичееп ле саап турган коллективтердин ортодо өткөн социалистический мө-рөйдин жеңүчили болуп, Жабагандагы совхозтын 3-чи номерлү фермазы (бригадири нөк. В. П. Беликов, партгруппоргы Н. Ю. Каймин) чыккан, ферманын ишчилери бир саар уйдан орто тооло 2343 кг сүт саап алган, саалган сүттин арбыны, былтыргызына көрө, 358 кг-га көптөгөн, государственного сүт садатан планы озор 107 процентке бүдүрип салган.

Агитаторлор избирательдерди партиянын ич ле тыш жа-нындагы политиказыла, СССР-дин жаңы Конституциязыла, СССР-дин гражданство керегинде Законазыла, советский изби-рательный системанын демократический принциптериле та-ныштырып, журт ишчилердин алдында турган, онынчы беш-жылдыктын төртинчи жылынын пландарын бүдүрер задача-ларды жартап, бу ончо сурактарды журттын жүрүмиле, кол-лективтин ижи-тожыла колбоп, чокумдап турулар.

Районнын партийный организациялары албаты ортодо өдүп турган жартамал ишти шинжүде тудуп, агитколлектив-терге керектү болужын жаантайын жетирип турат. Озор аги-таторлорло өйлү-өйинде семинарлар өткүрет, керектү лите-ратурала жеткилдейт. Темдектезе, 1 февральда 1979 жылда районнын төс журтынын агитаторларынын семинары өткөн. Анда турушкандарга КПСС-тин райкомынын качызы нөк. В. С. Катучинов «СССР-дин Верховный Соведине выборлор» деп тема аайынча лекция кычырган, СССР-дин Верховный Соведине выборлор өткүрерине белетенер өйдө агитаторлор-дын алдында турган задачалар ла агитпункттын планы кере-гинде жетирүни төс агитпункттын заведующийи А. К. Аракчи-на этти, избирательдерле тагынан иштеери керегинде кон-сультацияны нөк. В. В. Мандрыгин берди, телекейлик айалга-нын сурактары аайынча беседага белетенер методика кере-гинде куучынды нөк М. С. Набутов айткан.

Бистин районнын агитаторлары, лекторлары, политин-

форматорлары СССР-дин Верховный Советине выборлор өткүрерине белетенеринде бар аргаларын берип, эрчимдү, акчек иштегендер деп айдар керек.

Г. Плахотина,
КПСС-тин Кан-Оозындагы райкомынын
парткабинетинин заведующийи

СОВЕТСКИЙ ОБЩЕСТВОНЫНГУУЛАНДЫРААЧЫ ИЙДЕЗИ

(Лекторлорго ла агитаторлорго болушту)

Бистин советский обществобыстын башкараачы, баштаачы ла тӧзӧӧчи ийдези Коммунистический партия болгон до, эмди де болуп јат, мынан да ары болор деп, КПСС-тин Тӧс Комитетинин «Улу Октябрьский социалистический революциянын 60 јылдыгы керегинде» јӧбинде темдектелген.

Совет јаннын јылдарында бистин орооннын албатызы Коммунистический партияга баштадып, общественный јӱрӱмнин бастыра бӧлӱктеринде улу-јаан јангыртулар эткен, кижиктин исторический ӧзӱминде тургузылган јаан учурлу сурактарды јӱрӱмде бӱдӱреринин јозогын кӧргӱскен. Бӱгӱн советский албаты, партияны ла нӧкӧр Л. И. Брежнев баштаган онын Тӧс Комитетин кӱреелей бек туруп алып, коммунизмнин јолыла бек алтамдарла базып, КПСС-тин XXV съездинин, партиянын Тӧс Комитетинин онын кийниндеги Пленумдарынын јӧптӧрин бӱдӱрери учун, онынчы бешјылдыктын јаан, је ол ок ӧйдӧ мактулу јакылталарын ӧйинен озо бӱдӱрери учун тартыжып туру.

Коммунистический строительстводо эмдиги ӧйдӧ партия бӱдӱрип турган задачалар там јаанады, јӱзӱн-башка ла уур боло берди. Оныла колбой тыш ла ич политикада партиянын каруулу болоры, башкараачы ла баштаачы учуры база бийиктеди.

Партиянын ич ле тыш политиказыла бирлик болорын советский албаты бойынын акту кереги деп бодойт. Коммунистический партиянын политиказы учун бис 1979 јылда 4 мартта — СССР-дин Верховный Советине выборлор ӧдӧтӧн кӱнде бойыстын ӱнисти берерис. Ороондо јаннын эн

бийик органына депутатка кандидаттарды көстөөр иш өткөни бистин общество идейный ла политический бек болгонын кереледи.

«Советский общественнын, ороондо политический система-нын бастыра государственный ла общественный организа-циялардын башкараачы ла ууландыраачы ийдези Коммунистический партия болуп јат» — деп СССР-дин Конституция-зынын 6-чы статьясында айдылган. — КПСС албатыга болуп жүрүп, албатыга иштеп јат. Марксизм-ленинизмнин үредүзи-ле башкарынып турган Коммунистический партия советский общество ичкери өзөр тös јолды темдектейт, СССР-дин ич ле тыш политиказын тургузат. Партия советский улустын басты-ра тösмөл ижин башкарып, коммунизм учун тартыжуны планду, научный тösөлгөлү эдет».

Бу чокум ла јарт cөстөрдөн партия бүдүрип турган иш-тердин учуры, јартаза, партия ишмекчи класстын, бастыра ишкүчиле јаткандардын, бастыра советский албатынын поли-тический башчызы болуп турганы көрүнөт.

Партия бистин орооннын экономический, политический ле культурный өзүминин сурактарын башкараарда кажы ла өйдө кандый чокум айалга боло бергенин ајаруга алып, ол чокум исторический айалга аайынча общество ичкери өзүп бара-тан тös ууламјыны тургузып јат. Анайда Советский Союзтын Коммунистический партиязынын бастыра съездтери бойынын јөптөрүн тургускан.

КПСС-тин Тös Комитединин Пленумдарынын јөптөринде чокумдалган, научно јарталган политический ууламјы бистин историянын бастыра өйлөринде Советский государственный бастыра ижинин тösөгөзи болуп турган. «Бистин республика-да јаан учурлу дегедий бир де политический эмезе органи-зационный суракты бир де государственный учреждение партиянын Тös Комитединин башкараачы јакарузы јокко бү-дүрбей јат» — деп, В. И. Ленин 1920 јылда апрель айда «Коммунизмде» сол јаны јаар «јайылар бала ооружы» деп јарлу бичигинде бичиген (Соч. толо јуунтызы, 41 том, 30—31 стр.).

В. И. Ленин политический ууламјыны чике тургузарынын јаан учурлузы керегинде айдып, бу керекте «Коммунистиче-ский партиянын политиказы баштаачы јерде туратаны ачык јарадылар учурлу» деп бичиген (Соч. толо јуунтызы, 41 том, 402 стр.).

Коммунистический партиянын башкараачы учуры жүрүм-нин бастыра бөлүктеринде билдирет деп КПСС-тин Тös Ко-

митедининг «Улу Октябрьский социалистический революция-нын 60 жылдыгы керегинде» јөбинде айдылган. Партиянын башкараачы учуры анчадала экономикада јарт көрүнөт. Экономикада партиянын члендеринин 75 проценти иштеп јат. Бүгүн, азыйда чылап ок, экономический керектер, В. И. Лениннин айтканыла, «эн јилбүлү политика» болуп артып јат.

Партиянын эмдиги өйдөги экономический политиказын чокумдап тургузарына КПСС-тин XXV съезди јаан јөмөлтө эткен. Съезд коммунизмнин материально-технический базазын төзөөри керегинде онын алдындагы партийный съездтер тургускан программаны байгыскан. Партиянын эмдиги өйдөги экономический стратегиязы советский албатынын јадын-јүрүминин материальный ла культурный кемин там бийиктедетен амадуны јүрүмде бүдүрерине учурлаган. Коммунистический партия бу задачаны программа эдип тургузала, јүрүмде јенүлү бүдүрер чокум јолдор темдектеди. Ол јолдор: общественный производствоны теп-тең эдип эрчимдү өскүрери, једимдү болорын тыгыдары. Экинчизинде, науканы ла техниканы түргөн өскүрери, иштин арбынын бийиктедери. Адакы-учында, албаты хозяйствонын бастыра бөлүктеринде иштин чындыйын јарандыраы. Партиянын экономический политиказынын бастыра бу некелтелери СССР-дин жаңы Конституциясында закон болуп бичилген.

Экономиканын партийный башкартузын тыгыдарында партия бойынын башкараачы, баштаачы ла төзөөчи ижин бастыра хозяйственный органдар олоор башкарып турган учреждениелерде, предприятиелерде ле организацияларда керектер учун, иш, пландар бүдүп турганы учун каруулу болорын тыгыдарыла колбоштырып јат.

Коммунизмди бүдүрер иштер элбегениле коштой албаты-калыктын творческий эрчими тыгып, политический билгири бийиктеп турар. Оныла колбой коммунизмди бүдүрип турган көп миллиондор тоолу советский улусты бириктирип, олоордын ижин төзөп турган Коммунистический партиянын башкараачы учуры база бийиктеп јат.

Коммунистический партиянын башкараачы учуры бийиктеери социалистический демократия өзүп јаранарыла, Советтердин, профсоюзтардын, комсомолдын, кооперациянын, культурно-јартамал иш өткүрер ле өскө дө общественный организациялардын учуры бийиктеериле колбулу.

Коммунистический партия орооннын ичбойында, анайда ок телекейде күнүн сайын өткүрип турган ижиле сүреен јаан

политический тоомјылу болуп алала, тыгыда өскөн социалистический обществонын, бастыра государственный ла общественный организациялардын башкараачызы боло берди. Тын өзүмдү социализмнин политический системазын јарандыраы, Советтердин, профессиональный союзтардын, комсомолдын ла өскө дө общественный организациялардын тоомјызын ла учурын бийиктедери јанынан партия кыйа баспастан бүдүрип турган ишти партиянын XXV съезди ле КПСС-тин Төс Комитединин онын кийинде өткөн Пленумдары бастыразын јараткан. КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы ол ок өйдө СССР-дин Верховный Советдинин Президиумынын Председатели болоры керегинде КПСС-тин Төс Комитединин 1977 јылда май айдагы Пленумы тургускан јөп терен политический учурлу болгон. Анайда эткени Коммунистический партиянын башкараачы учуры јаантайын бийиктеп турганын кереледи.

Советский обществонын јүрүминде КПСС-тин башкараачы учуры бийиктеп турганы научный теориянын учуры бийиктегениле, оны творчески өскүрип турарыла, ишкүчиле јаткандарды коммунистический күүн-тапту эдип үредип тазыктыраын тыгыдарыла база колбулу. Партиянын XXV съезди идейно-политический ишти, улусты иште тазыктырар, јакшы кылыкту эдип үредип тазыктырар иштерди албаты-калыктын башка-башка бөлүктеринин аңылузын ајаруга алып, бастыра идеологический ишти бой-бойыла јуук колбулу өткүрерин некеген. Коммунизмди бүдүреринде бу јаан учурлу задача «КПСС-тин Орский горкомы идейно-таскамал ишти бириктире өткүрип турганы керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөбинде чокум айдылган.

Эки башка көрүм-шүүлте ортодо идеологический тартыжун тыный берген айалгаларда партия бистен, коммунисттерден, пропагандисттерден ле агитаторлордон, политический сергелен болорын, агитационный ла пропагандистский ишти чокум ууламјылу, эрчимдү өткүрерин, бистин өштүлеристин каршулу идеологический ижин бойынын өйинде туй согорын некеп туру.

Империалисттердин пропагандазы бүгүңги күнде социализм керегинде чын сөстөрдн бойлорынын албатыларынан јажыарга, јажырып неме болбозо, булгап, социализмди не ле деп јабарлаарга албаданып, күјүренип јат. Олор јок јерден јаны шүүлтелер ле теориялар табарга албаданат, темдектезе, СССР-де ле социализмнин өскө ороондорында «кижинин праволорын бузуп турганы керегинде» ле өскө дө андый

ок көк-төгүн шүүлтелер тапкылайт. Андый каршулу шүүлтелерди туй согуп, јозокту карууны КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы, СССР-дин Верховный Совединин Президиумынын Председатели нөкөр Л. И. Брежнев берген. «Демократия ла кижинин праволоры деген сөстөргө буржуазиянын ла ревизионисттердин пропагандазы јастыра учур бергилеп салган. Бис дезе, Конституцияда демократияга јаан учур береле, социалистический обществонын гражданинин быжу ла элбек праволорын ла молјуларын јеткилдеп јадыс» — деп, Л. И. Брежнев айткан.

Коммунистический партиянын башкараачы учуры телекейлик задачалар катуланып јаанаганыла, КПСС ле Советский государство амыр-энчү, демократия ла социализм учун интернациональный каруулу болгоныла бийиктеп јат. Ич ле тыш керектер јуук колбулу болгоны бистин Төс Законго — СССР-дин Конституциязына Советский государствонын тыш политиказы керегинде аңылу бажалык кожорын некеген.

Бүгүңги күнде телекейде политический айалга өскөлөнип, јымжай берди, јаңы телекейлик јууны болдырбайтан аргалар бар. Је ого болорзынып отураарга арай эрте. Быжу амыр-энчүни ле албатыларга јеткер јок болорын јеткилдеерге, эмди де узак өйгө тын тартыжу өткүрери керектү. Мындый айалгаларда Коммунистический партия советский албатыны политический сергелен болорына, орооннын экономиказын ла коруланар аргазын тыңыдарына кычырып јат.

Партия ла албаты — бирлик. Бу бирлик коммунизмге ичкери барган сайын там ла тынып туру. Коммунисттерге баштаткан советский улус СССР-дин Верховный Совединин выборларына морально-политический бирлигин там тыныдып, иште јаңы јаан једимдерле барып јат.

Н. Модоров

ЈУУКТАШТЫРА БЕРИЛГЕН ТЕКСТТЕР

*(Јаскы јалан ижине керектү лозунгтар,
кычырулар, плакаттар)*

Лозунгтардын, кычырулардын, плакаттардын төс задачазы — бастыра областьтын, аймактардын ишчилерин, ишмекчилерди ле колхозчыларды, специалисттерди јурт хозяйство-

ны өскүрерине госуларствонун берген сүреен јаан арга-күчтерин сананып тура, аайлу-башту тузаланарга, јерди чеберлеерге, кажы ла гектардан, кажы ла салковойдон, јуртхозяйственный техникадан, кажы ла тонна удобриенден канча ла кире көп кирелте аларына једип турарга кычырары.

«Аш иштеер производствоны өскүрери — анчадала јаан учурлу задача. Ол јурт јердеги коммунисттердин, бастыра колхозчылардын ла совхозтордын ишмекчилеринин мергендү ижинин јери» — деп, нөкөр Л. И. Брежнев айткан.

Коммунист! Аш иштеер производствоны өскүрери — сенин мергендү ижинин јери.

Коммунисттер ле комсомолдор! Јаскы јалан ижи тужында јурт јердеги ишчилерди ончо агротехнический иштерди кыска өйлөргө өткүрип саларына ууландырары — слердин керегеер.

Јаскы јалан ижинде социалистический мөрөйди элбеде өткүригер!

Јаска тендежигер — јаланда кажы ла өйди чеберлегер!

Јалан ижиндеги ишчилер! Ончо агротехнический иштерди јозокту бүдүрери учун тартыжыгар!

Механизатор, јаскы јалан ижинин чындыйы сенин колында!

Механизатор! Ундыба: кырада иштелбеген јерлер — алмарда болотон тежиктер.

Механизаторлор! Кажы ла гектар јерди јурт хозяйстванын продукциязын иштеерине тузаланаар!

Јурт хозяйстванын башкараачы ишчилери ле специалисттери! Иште науканын, техниканын ла озочыл ченемелдин једимдерин эрчимдү тузаланыгар!

Областын ишчилери! Кажы ла гектар јерди канча ла кире арбынду тузаланары учун, КПСС-тин XXV съездинин јөптөрин јенүлү бүдүрери учун мөрөйлөжөөр!

Туулу Алтайдын аш иштеечилери! Јалан ижинин бийик чындыйы — аш түжүмнин ижемјилү тзөлгөзи.

Кырачылар! Јакшы үрен — бийик түжүмнин белеги.

Агроном! Ундыба: өйлү-өйинде үрендейле, аш түжүмин 10—15 күнге јуунадып койзон — ол кажы ла гектардан үзее-ри 1,5 центнерден ас эмес аш алганын болор.

Башкараачылар ла специалисттер! Техниканы бийик арбынду тузаланарын јеткилдейтени — слердин керегеер.

Башкараачылар ла специалисттер! Ундыбагар: јалан ижинин ончо јерлеринде механизированный звенолор тзөгө-ни иштин арбынын 1,5—2 катапка бийиктедер. Резервтерди — ишке!

Јерлерди мелиорация ажыра јарандылары — јурт хозыай-
ствонун ончо продукталарын көптөдө эдер ийде-күчтү резерв.

Мелиоратор! Сугарылган јерлерде иштердин технология-
зын кату бүдүрүп тур. Сырагай эрте өйлөрдө сугарарын тө-
зөп ал.

Механизатор! Чыкты чеберле. Бир гектар јерде кажы ла
тонна чык — ол бир центнер кожулта аш.

Аймактын ишчилери! Јер ижинин культуразын бийикте-
дери — ол производствонун арбындузы өзөтөн төс айалга.

Агроном! Ундыба: јерди корондобогон үренле үрендегени
аш культуралардын түжүмин бир гектарда 1—1,5 центнерге
јабызадып јат.

Нөкөрлөр механизаторлор! Минеральный удобрениелерди
тузаланарынын арбынын бийиктедели!

КЫШКЫ МАРГААНДАРГА АЈАРУ

1978 јылдын кыш өйинде Туулу Алтайдын VI Кышкы
Спартакиадазынын маргаандары өткөн. Анда 20 мунга шы-
дар кижии турушкан, олардон 4744 кижии спорттын кышкы бү-
дүмдери аайынча ГТО-нын комплексинин, 61 кижии дезе 1-кы
разрядтын нормативтерин бүдүргендер, 3086 кижии разряд-
никтер боло бергендер. Спорттын кышкы бүдүмдери аайынча
областын јуунты командаларына көп тоолу јиит спортчылар
кожулгандар. Олор: пединституттан Зеленкин Юрий,
ГПТУ-28-тен Ипатов Юрий, Майманын 1-кы номерлү орто
үредүлү школынан Князева Людмила. Спартакиаданын кал-
ганчы туштажуларында 320 кижии турушкан. Командалар ор-
тодо баштапкы јерге «Спартак» обществонун областной Со-
вединин, экинчи јерге «Урожай» обществонун, үчинчи јерге
дезе «Буревестник» деп спортивный клубтын спортчылары
чыккандар. Областын јуунты командалары Алтайский
крайдын VI Кышкы Спартакиадазында туружып, төртинчи
јер алгандар, чанала јарыжарында, биатлонло, мячту хоккей-
ле ойноорында јакшынак көргүзүлерге јеткендер. Чанала
јарыжары аайынча Алтайский край ла Горно-Алтайский ав-
тономный область учун Горький городто РСФСР-дин алба-
тыларынын VI Кышкы Спартакиадазынын маргаанында
Горно-Алтайсктагы пединституттын студенти Куликов Сергей

турушкан. Тренерлер Сафронов Николай Михайлович, Колокольников Александр Григорьевич, Неустроев Владимир Иванович, Казанцев Николай Александрович ле өскөлөри де областьтын спортчы-чанаачылары ортодо тоомжулу улус.

Туулу Алтайдын VI Кышкы Спартакиадазы анайда ок спорттын кышкы бүдүмдерин өскүреринде једикпестер бар болгонун көргүсти. Анайып, конекло жүгүрери аайынча коомой көргүзүлөргө јеткендеринен улам, крайдын Спартакиадазында бистин спортчылар турушпаган. Красноярск городто Сибирьдин Спартакиадазы өдөрдө, приз алгандардын тоозына бир де спортчы туу-чанаачы кожулбаган, а спорттын бу бүдүмин өскүрер айалга областьта бар деп айдарга јараар. Бир кезек јерлерде кышкы маргаандар өткүрилбей де јат. Турачак, Улаган ла Кош-Агаш аймактарда спорттын кышкы бүдүмдерине ајару ас эдилет.

1978 јылда спорттын алты бүдүми аайынча областьтын үренчиктеринин баштапкы кичү Олимпийский ойындары өткөн. Анда 500-ке шыдар үренчик турушкан. Командалар ортодо баштапкы јерге Майма аймактын, экинчи јерге Горно-Алтайсктын, үчинчи јерге Шебалин аймактын спортчылары чыккандар. 1978 јылда «Звезда Алтая» ла «Алтайдын чолмоны» газеттердин сыйы учун јанжыккан маргаандар өткөн. Олордо 300-тен ажыра кичи турушкан. Чанала јарыжары аайынча крайда баштапкы јерге чыгып, Советский Союзтын геройы В. П. Клочковтын призин алары учун маргаандар өткүрери јанжыгып калган. Олордо крайдын эн артык деген чанаачылары туружат. Ол маргаандарда Туулу Алтайдын чанаачылары бийик једимдерге јеткендер.

Декабрь айда кар түшпегенинен улам областьтын аймактарында чанала јарыжары аайынча маргаандар текши өткүрилбеди. Январь айда Горно-Алтайскта крайдын туу-чанаачылары ортодо, 23—25 февральда Алтайский крайдын командалары ортодо баштапкы јер алары учун маргаандар өткөн. Ол ок күндөрдө «Пионерская правда» газеттин призи учун областной маргаандар өтти. Олордо городтын ла областьтын школдорынын спортчылары турушкандар. Быјыл 2—4 мартта чанала јарыжары аайынча комсомол-профсоюзтын кроссы өткөн. Олордо областьтын эн артык чанаачылары турушты. 10—11 мартта чанала јарыжары аайынча область ичинде баштапкы јер алары учун маргаандар өдөринде аймактардын ла городтын јуунты командалары туружар. 15 февральдан ала мячту хоккей аайынча областьтын јуунты командалары Алтайский крайдын командалары ортодо

баштапкы јер алары учун маргаанда туружат. 24—25 мартта областта биатлон аайынча маргаандар өдөр. Чанала јары-жары, мячту хоккейле, биатлонло ойнооры аайынча областной маргаандарда туружардан озо, спорттын бу бүдүмдери аайынча аймактарда маргаандар өдөр.

Бу ончозы областта спорттын кышкы бүдүмдерин онон ары өскүрер арга берер.

В. Воронов,
*физкультура ла спорт аайынча областной
комитеттин председатели*

БАЖАЛЫКТАР

Туулу Алтайдын ат-нерелү кыстары	1
Лениннин ордениле, Албатылардын наҗылыгынын ордениле кайрал- даткан Горно-Алтайский автономный областьтын ишкүчиле җат- кандарынын 1979 җылга алган социалистический мөлүлери	7
Јуртхозяйственный кадрларга — партияный килемји	13
Эки бешҗылдыкты — җаңыс бешҗылдыкка	17
Ийде-күчисти бириктирип	18
Мал ижинин продукциязын там ла көптөдөрис	20
Туура салбас сурактар аайынча конференция	22
Кажы ла ишчиге җетирер	24
Советский обществонын ууландыраачы ийдези	27
Јуукташтыра берилген тексттер	32
Кышкы маргаандарга аҗару	33

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 5/III 1979 г. Усл. п. л. 2,09. Уч.-изд. л. 2. Заказ 927.
Тираж 516 экз. Цена 5 коп. Формат 60×84 1/16. АН 12775.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издательства.
г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36. Горно-Алтайская типогра-
фия, пр. Коммунистический, 27.

5 акча

ГОРНО-АЛТАЙСК · 1979